

338.1

Գ-68

ՄԱՐԺԱՆԱՏԱԿԱՆ-ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԽՊՐԱԿՆԵՐԻ
ՅԵՂ ՌԵՐԵԿՈՅԱՆ ԽՈՐՀԱՌԻՍԴՊՐՈՅՆԵՐԻ

Ժ Ր Ա Գ Ր Ե Ր

1930/31 ուսումնական տարի

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ, — Յ Ե Ր Ե Վ. Ա. Ն. 1930

38.1
4-68
up

8105 80 05

ՄԱՐԶՈՒՑԱԿԱՆ-ԼԵՆԻՆՑԱՆ ԽՄԻՆԿՆԵՐԻ
ՅԵՂ ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԽՈՐՀԱՌԻՍԳՐՈՅՆԵՐԻ

Ժ Ր Ա Գ Ր Ե Ր

1930/31 ուսումնական տարվա

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ

1358
8521

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԵՍՏՈՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, — ՅԵՐԵՎԱՆ, 1930
ՀՍԽՀ — ԵՐԲ
ИМ. А. МЯСНИКОВА
У. ВЗАИМНОСТЕЙ

14823-57
193931-601

ԾՐԱԳՐԻ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Այս ծրագրի նպատակն է մեր կուսակցության քաղաքական ընդհանուր պատրաստությունն ունեցող լայն շրջաններին հնարավորություն տալ կուսակցության XVI համագումարի վերոշուկների լույսով խորապես ուսումնասիրելու կուսակցության քաղաքականության հիմնական խնդիրները՝ գլուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման բնագավառում: Ծրագիրը կարող է գլուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման հարցերում զբաղվող թեմատիկ խմբակներին, չիրեկոները պարապող խորհկուսդպրոցներին, ինչպես և կուսակցական ակտիվ, կոլտնտեսական և խորհտնտեսական աշխատավորներ պատրաստող և վերապատրաստող դանդան դասընթացների հիմքը դառնալ: Ծրագրի հիմնական գրականությունը լինելու չեն կուսակցության XVI համագումարի նյութերը (գեկուցումներ, վիճաբանություններ, վերոշուկներ) և՛ համապատասխան հարցերի լուսաբանության համար, Լենինի ու Ստալինի հիմնական աշխատանքները՝ պարտադիր կարգով:

Ծրագիրը պարունակում է 10 թեմա, վերոնք ընդգրկում են գլուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման հիմնական հարցերը: Միջանի թեմաներ, ինչպես որինակ՝ 3, 6, 8, 9, 10 թեմաները, վերոնք շատ նյութ են բովանդակում, ուսումնասիրվելու չեն յերկուական պարապմունքով: Այդպիսով ամբողջ ծրագրով նկատի չե առնված մոտավորապես 15-16 պարապմունք, այսինքն՝ նա կարող է հիմք դառնալ թիմատիկ խմբակներին կամ չիրեկոները պարապող խորհկուսդպրոցների համար ամբողջ ուսումնական տարվա ընթացքում:

Հր. № 1451:

Դրանուվար № 6010 (բ):

Տիրաժ 2000

Պետհրատի առաջին տպարան Վաղարշապատում,
Պատվեր № 159

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

1-ի 6 ԹԵՄԱ.

ԼԵՆԻՆԻ ԿՈՈՊԵՐԱՏԻՎ ՊԼԱՆԸ ՅԵՎ ՆՐԱ
ԻՐԱԳՈՐԾՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Լենինի ուսմունքը պրոլետարիատի և գյուղացիության դաշինքի մասին: Լենինի՝ գյուղացիությանը վերաբերող, չերեք լողունգը: Գյուղացիության փասակարգային շերտավորման առանձնահատկությունները կապիտալիզմի պայմաններում և խորհրդային եկոնոմիկայի պայմաններում: Միջակը հողագործության կենտրոնական դեմքն է: Գյուղատնտեսության զարգացման չերկու ուղին խորհրդային եկոնոմիկայի պայմաններում՝ կապիտալիստականը և սոցիալիստականը: Յերրորդ ուղու վորոնումները սնանկությունը: Պրոլետարիատի պայքարի մեթոդները բուրժուազիայի (կուլակ, նեպման) դեմ՝ գյուղացիության չքավոր, միջակային մասսաներին տիրելու համար: Նոր տնտեսական քաղաքականությունը նշանակությունը մեր չերկրում սոցիալիզմ կառուցելու համար: Դասակարգային պայքարի տնտեսական հիմքերը գյուղում: Լենինյան «Ո՞վ հում» ֆորմուլայի բովանդակությունը: Սոցիալիստական տարրերի հաղթանակի նախադրյալները կապիտալիստական տարրերի հանդեպ:

Լենինյան կոոպերատիվ պլանը՝ վորպես գյուղացիական մանր տնտեսությունը խոշոր սոցիալիստականի վերածելու ուղի: Յերկրի ինդուստրացման զարգացումը՝ վորպես գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման հիմք: Ելեկտրիֆիկացիայի դերը Լենինի կոոպերատիվ պլանում: Լենինի նախադրուղացումը կոլեկտիվացման մեջ կամավորության սկզբունքը խախտելու անթույլատրելիության, հրամանատարական և միջակի ու չքավորի դեմ բռնի միջոցներ ձեռք առնելու մասին: Անհաշտ պայքարը կուլակի դեմ՝ վորպես պրոտադիր պայման կոլեկտիվացումն իրագործելու համար: Չքավորության և բատրակության կազմակերպությունների դերը կոլեկտիվացումն իրագործելու խնդրում: Բանվոր դասակարգի կազմակերպական դերը գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման գործում: Կոլեկտիվացման անցնելը գյուղացիության համար «պարզ, հեշտ և մատչելի ուղիով» (ԼԵՆԻՆ): Ստորին ձևերի վրայիցը ցատկելու անթույլատրելիությունը: Խորհտնտեսությունները և նրանց դերը գյուղատնտեսության վերակառուցման մեջ: Խորհտնտեսությունների և կոլտնտեսությունների ազդեցությունը գյուղացիության հիմնական մասսաներին զարգացման սոցիալիստական ուղին զբաղելու գործում: Կոոպերացիան և նրա դերը կոլեկտիվացման մեջ: Կոոպերացիան կոլեկտիվացմանը հակադրելու անճշտությունը: Կոոպերացիան «դեպի սոցիալիզմ տանող գլխավոր ուղին» է:

Լենինի կոոպերատիվ պլանի աշուպրտունիստական աղավաղումները: Աջերի դրույթը անհատական տնտեսության համար, ախինքն՝ բստ ելույթյան զարգացման կապիտալիստական ուղիով: Աջերի անհասկացողությունը:

նը միջակի բնության և այն պայմանների մասին, վորոնց շնորհիվ նա կարող ե և պիտք ե զարգացման սոցիալիստական ուղին մտնի: Աջերն ամբողջ գյուղացիության դաշինքի մասին: «Կուլակի սոցիալիզմի մեջ խաղաղ ներաճման «թորիան (Բուխարին): Աջերն արդյունաբերությունը գյուղացիական անհատ տնտեսությանը հարմարեցնելու պահանջի և թեթև արդյունաբերության զարգացման գերադասության մասին՝ իհաշիվ ծանր արդյունաբերության զարգացման տեմպերի կրճատման:

Լենինի կոոպերատիվ պլանի ժխտումը տրոցկիստների կողմից: Միջակի սոցիալիստական ուղիով զարգացման հնարավորության ժխտումը տրոցկիստների կողմից: Միջակին կուլակի հետ միասին միևնույն բանակում ընդունելը: Մեր չերկրի սոցիալիստական կառուցման չհավատալը: «Վճռական» կուլակաթափման պահանջը առանց բավարար պայմանների (գյուղացիության հիմնական մասսաներին զարգացման սոցիալիստական ուղու վրա փոխադրելը) ավանտյուրիզմի քաղաքականութուն ե:

Կուսակցության ճիշտ քաղաքականութունը՝ վորպես պայման Լենինի կոոպերատիվ պլանի հաջող իրագործման համար: Աջ թեքումը վորպես զխափոր վճռանգ տվյալ ետապում և ձախ-ոպորտունիստական, կիսատրոցկիստական «խոտորումները»: Յերկու ճակատով վճռական պայքար մղելու անհրաժեշտութունը:

Գրականություն

1. Լենին.—Կոպերացիայի մասին, չերկերի ժողովածու, հատոր XVIII, 2 րդ մաս, 1-ին հրատարակութուն:

2. Լենին.—Չեկուցում ԿԿ-ի քաղաքական գործունեության մասին, կուսակցության X համագումարում, չերկերի ժողովածու, հատոր XVIII, առաջին մաս, 1-ին հրատարակում:

3. Լենին.—Պարենավորման հարկի մասին, չերկերի ժողովածու, հատոր XVIII, 1 ին մաս, 1-ին հրատարակութուն:

4. Լենին.—Վորոշում՝ միջակ գյուղացիության հանդեպ ունենալիք վերաբերմունքի մասին, չերկերի ժողովածու, հատոր XVI, 1-ին հրատարակութուն, 158—164:

5. Սալի.—Գյուղացիական հարցին վերաբերյալ՝ կուսակցության չերեք հիմնական լոզունգների մասին, «Լենինիզմի խնդիրները»:

6. Սալի.—Աջ վտանգի մասին ՀամԿ(բ)Կ-ում, «Լենինիզմի խնդիրները»:

7. Սալի.—ԽՍՀՄ-ի ագրարային քաղաքականության խնդիրների շուրջը:

8. Սալի.—Լենինիզմի խնդիրների շուրջը, «Լենինիզմի խնդիրները»:

9. ՀամԿ(բ)Կ-ի XVI համագումարի վորոշումները:

2-րդ ԹԵՄԱ

ՅԵՐԿՐԻ ԻՆԴՈՒՍՏՐԱՅՏԱՆ ԱՃՈՒՄԸ ՅԵՎ ՄԵԾ
ԲԵԿՈՒՄԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԳՅՈՒՂԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ՄԵԶ

Սոցիալիստական շինարարության արագ ծավալումը՝ ՀամԿ(բ)Կ-ի XV և XVI համագումարների միջանկյալ շրջանում: Ինդուստրիայի զարգացման ուժեղացում:

տեմպը գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման բանալին եւ կոլեկտիվ սկզբունքներով: Տվյալներ գյուղատնտեսութեան մեջ գյուղատնտեսական մեքենաների եւ գործիքներ գործադրելու մասին: Մեքենատրակտորային կայանների եւ խորհտնտեսութունների կազմակերպումը: Նշանց ազդեցութիւնը կոլտնտեսական շարժման բարձրացման վրա: Գյուղատնտեսութեան տեխնիկական վերակառուցումը՝ վորպես գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման քաղաքականութեան կազմիչ մասը: Արտադրական զոդման գերակշիռ բնույթը՝ պրոլետարիատի եւ գյուղացիութեան միջև: Կապի շուկայական եւ արտադրական ձևի փոխհարաբերութիւնը նոր հտապում:

Սոցիալիստական վերակառուցման արագ տեմպը եւ փոփոխութիւնները դասակարգերի փոխհարաբերութեան մեջ չերկրի ներսում: Բանվոր դասակարգի թվական աճումը եւ նրա ղեկավար դերի ուժեղացումը չքափոր եւ միջակ գյուղացիութեան վերաբերութեամբ: Գյուղի պրոլետարական ղեկավարութեան նոր ձևերը:

Կոլտնտեսական շարժման վերելքի բնութագիրը: Գյուղացիութեան հիմնական մասսաների շրջադարձը դեպի կոլտնտեսութիւնները: Կիւի ցուցումները կոլեկտիվացման ժամկետների եւ մեթոդների մասին: Կոլեկտիվացման ուղիներն ու մեթոդները ազգային հետաձայն շրջաններում: Կուսակցութեան քաղաքականութեան աղավաղումները տեղերում՝ կամավորական սկզբունքի խախտումը, կոլեկտիվացման ժամկետների կրճատումը առանց բավարար պայմանների, բռնի միջոցների կիրարկումը եւ այլն: Կիւի եւ ընկ.

Ստալինի ժամանակին տված այն ցուցումները, վորոնք ուղղում են կուսակցական դժի աղավաղումները տեղերում:

Համատարած կոլեկտիվացման սոցիալ-տնտեսական նշանակութիւնը: Անցումն դեպի համատարած կոլեկտիվացումը՝ վորպես վճռական քայլ սոցիալիստական հասարակութիւն կառուցելու գործում: Համատարած կոլեկտիվացման լոգունգը մասսայական կոլեկտիվացման լոգունգով փոխարինելու անձտութիւնը:

Կուլակին սահմանափակելու քաղաքականութիւնից կուլակութիւնը՝ վորպես դասակարգի, վերացման քաղաքականութեան անցնելը: Կուլակութեան՝ վորպես դասակարգի, վերացման սոցիալ-տնտեսական նշանակութիւնը:

Այնքան ընդգեմ խորհտնտեսութիւնների ուժեղացրած զարգացման եւ համատարած կոլեկտիվացման իրագործման: Կապի արտադրական ձևերի թերագնահատումը եւ կապի միայն շուկայական ձևի պաշտպանութիւնը աջերի կողմից: «Ինքնահոսի» թերիան կոլտնտեսական շարժման մեջ: Գյուղատնտեսութեան նախնական մեքենայացման անհրաժեշտութեան մասին յեղած թերիայի քննադատութիւնը՝ կոլեկտիվացումն իրագործելու համար: Այնպրորտունիստական գործնական աղավաղումները կոլեկտիվացումն անցկացնելիս: Զախոպրորտունիստական խոտորումները կոլեկտիվացման մեջ: Կոլեկտիվացման մեջ միջակի տատանումների մասին յեղած թերիայի սնանկութիւնը («մակընթացութիւնների եւ տեղատվութիւնների» թերիան): Այնքի եւ տրոցկիստների հաչացքների զուգադիպութիւնը:

կոլտնտեսական շարժման արդի ետապում: Տրոցկիստ-
ների պահանջները կուլակին՝ իբրև դասակարգի, վե-
րացման լոգունգի հետ վերցնելու և համատարած կո-
լեկտիվացումը դադարեցնելու մասին:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Սաալից.—Մեծ բեկման տարին:
2. Սաալից.—Ագրարային քաղաքականության խըն-
դիրների շուրջը:
3. Սաալից.—Պատասխան ընկեր կոլտնտեսականնե-
րին:
4. Սաալից.—Ձեկուցում կուսակցության XVI հա-
մագումարում:
5. Յակովլև.—Կոլտնտեսական շարժումը և գյու-
ղատնտեսության վերելքը (զեկուցում կուսակցության
XVI համագումարում:
6. Վեյսբրեյդ.—Համատարած կոլեկտիվացման և
կուլակության՝ վորպես դասակարգի, վերացման ուղի-
ներում, («Բայշելիկ» №№ 13, 14, 1930 թ.):
7. Կուսակցության XVI համագումարի վորոշումը:

Յ. Բ. ԹԵՄԱ.

ԿՈԼԵԿՏԻՎԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՅՈՒՄԱՐՆԵՐԸ
ՅԵՎ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԽՈՇՈՐ ՅԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ
ԱՌԱՎԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Տնտեսական գրույթների փոխհարաբերություններին
փոփոխությունը ԽՍՀՄ-ում՝ կոլեկտիվացման աճման
կապակցությամբ: Գյուղի սոցիալիստական սեկտորի
աճումը, փոխադարձ հարաբերություներին հաստա-
տումը արդյունաբերության և գյուղատնտեսության

միջև՝ նոր տնտեսական հիման վրա: Պրոլետարիատի
պատմական մեծ խնդիրն իրագործելու սկիզբը քաղա-
քի և գյուղի ներհակությունների վերացումն է: Հա-
ցահատկային պրոլետին հիմնական լուծումը՝ հանրա-
յին խոշոր յերկրագործությունն ստեղծելու հիման
վրա: Խորհրդատնտեսությունների, կոլտնտեսությունների
և անհատական տնտեսությունների փոխհարաբերու-
թյունը՝ ցանքի տարածության, գյուղատնտեսության
անգույտ և ապրանքային արտադրանքի մեջ: Գյուղա-
տնտեսության ընդհանուր վերելքի հաջողությունները
կոլեկտիվացման հիմունքով:

Այնքան թեքության հերքումը՝ գյուղատնտեսության
«դեգրադացիայի» մասին: Կուլակային տնտեսության
ցանքի տարածության և ապրանքային արտադրանքի
փոխարինումը սոցիալիստական խոշոր յերկրագործու-
թյամբ: Տվյալներ 1930 թ. հացամթերման մասին՝ նա-
խորդ տարիների համեմատությամբ: Գյուղատնտեսա-
կան կոոպերացիայի և կոնսորկուցիայի՝ վորպես գյու-
ղատնտեսության պլանային ընդգրկման ձևերի, նշա-
նակությունը պարենային և հումուլթային դժվարու-
թյունների լուծման համար և գյուղատնտեսության
վերելքը:

Մարքսի և Լենինի ուսմունքը խոշոր արտադրու-
թյան առավելությունների մասին՝ մանր արտադրու-
թյան հանդեպ: Մարքսիզմի ռեվոլյուցիոնիստական աղճա-
տումը այդ խնդրում: Խոշոր արտադրության առավե-
լությունների նշանակությունը մանր արտադրության
հանդեպ՝ կապիտալիզմի պայմաններում և ԽՍՀՄ-ի
պայմաններում: Գյուղատնտեսության զարգացման ա-
մերիկական և խորհրդային ուղու ընթացիկը: Գյու-

դատնտեսական ճգնաժամի խորացումն Ամերիկայում, մանր լաբարակաների սնանկացումը՝ վորպես հետեանք մեքենաների արժատացման գլուղատնտեսութեան մեջ: Մեքենաների բավարար հիֆեկտավոր ոգտագործման անհնարինութեանը գլուղատնտեսութեան մեջ կապիտալիզմի պայմաններում: Խոշոր արտադրութեան զարգացման առավելութեանները ԽՍՀՄ-ի գլուղատնտեսութեան մեջ: Հողի մասնավոր սեփականութեան բացակայութեանը ԽՍՀՄ-ի պայմաններում և դրա նշանակութեանը սոցիալիստական խոշոր տնտեսութեան զարգացման համար: ԽՍՀՄ-ի ինդուստրացման բարձր տեմպերի նշանակութեանը՝ սոցիալիստական խոշոր գլուղատնտեսութեան ստեղծելու համար: Քաղաքի և գլուղի փոխադարձ հարաբերութեանների սկզբունքային տարբերութեանը ԽՍՀՄ-ում և կապիտալիստական յերկրներում և դրա նշանակութեանը մեր յերկրի սոցիալիստական խոշոր գլուղատնտեսութեան աճման համար: Մեր հնարավորութեանները գլուղատնտեսութեան պլանային ընդգրկման համար (գլուղատնտեսական կոոպերացիա, վարկ, կոնտրակտացիա և այլն) և այդ ֆակտորի դերը կոլեկտիվացման մեջ: Մասնաների վճարունակութեան բարձրացումը և գլուղատնտեսական մեքենաների պահանջի մեծանալը կոլեկտիվացման հիման վրա՝ վորպես բարենպաստ պայմաններ մեր արդունաբերութեան զարգացման համար:

Կոլտնտեսութեանների աշխատանքի բարձր արտադրողականութեանը՝ վորպես նրանց առավելութեան ամենակարևոր ցուցանիշ անհատական տնտեսութեանների հանդեպ: Այդ խնդրին վերաբերյալ փաստական տվյալները կոլտնտեսութեանների աշխատանքի և բեր-

քատութեան արտադրողականութեան և անհատական տնտեսութեանների արտադրողականութեան հիման վրա: Գլուղացիական մանր տնտեսութեանների արտադրութեան միջոցների պարզ միացումը՝ վորպես կոլտնտեսութեանների աշխատանքի արտադրողականութեան աճումն ապահովող պայման: Այդ ֆակտորի նշանակութեանը կոլտնտեսական շարժման առաջին հտապի համար: Կոլտնտեսութեանները առաջնակարգ տեխնիկական բազայի վրա դնելու անհրաժեշտութեանը: Ապրանքայնութեան զարգացման նշանակութեանը կոլտնտեսութեաններում: Սպառողական տեխնոլոգիաների յերեուլթը կոլտնտեսութեաններում և նրանց փաստականութեանը: Կոլտնտեսականների նյութական և կուլտուրական մակարդակի բարձրացումը՝ կոլտնտեսութեանների բարձր ապրանքայնութեան զարգացման հիման վրա:

Գրականութեան

1. ՍալիԳ.—Ձեկուցումը կուսակցութեան XVI համագումարում:

2. ՍալիԳ.—ԽՍՀՄ-ի ագրարային քաղաքականութեան հարցերի շուրջը:

3. Ֆակովեկ.—Կոլտնտեսական շարժումը և գլուղատնտեսութեան վերելքը:

4. Մոլոսով.—Կոլտնտեսական շարժման մասին:

5. Կազանովիչ — Համ Կ(բ)Կ-ի XV համագումարից եկալի XVI:

6. Կուսակցութեան XVI համագումարի վորոշումը:

ԳՅՈՒՂԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՊԱՅՔԱՐԸ՝ ՆՈՐ
ԵՏԱՊՈՒՄ

Դասակարգային պայքարի սրույն ու բարդացումը գլուզում է կոլեկտիվացումն անցկացնելու և համատարած կոլեկտիվացման հիմունքով կուլակուլության՝ վորպես դասակարգի, վերացնելու կապակցությունը:

Դյուղի բաժանումը չերկու մասի՝ «կոլտնտեսականների, վորոնք խորհրդային իշխանության իսկական և ամուր հենարանն են, հանդիսանում գլուզում և վոչ-կոլտնտեսական չքավորների և միջակների, վորոնք առայժմ դեռ չեն ցանկանում կոլտնտեսություն մտնել» (Յակովլև), կոլտնտեսական և անհատական սեկտորների փոխհարաբերությունը: Նրանց միջև կանոնավոր փոխադարձ հարաբերություններ հաստատելու անհրաժեշտությունը: Ուտարացման չերևութների ձևերը կոլտնտեսական և անհատական սեկտորների միջև: Այսօրվա չքավոր և միջակ անհատականը վաղվան կոլտնտեսականներն են: Ոպորտունիստականությունը՝ մեկ կողմից, դասակարգային պայքարի տարրերի ժխտումը կոլտնտեսության ներսում՝ մյուս կողմից, այդ պայքարի շփոթությունն և կոլտնտեսությունից դուրս գտնվող դասակարգային պայքարի հետ: Կոլտնտեսության ներսում մղվող դասակարգային պայքարի տարբերությունը կոլտնտեսությունից դուրս մղվող դասակարգային պայքարից: Տնտեսական անհավասարությունը կոլտնտեսություններում, նրա անխուսափելիությունը տվյալ ետպում և այդ անհավասարությունը վերացնելու հեռանկարները: Դասա-

կարգային պայքարի տարրերը կոլտնտեսությունների ներսում՝ աշխատանքը չեկամտի բաշխումով հատուցելու, բանվորական ուժի բաշխման հիման վրա: Կուլակի կոլտնտեսականների վրա ազդելու մեթոդները: Կոլտնտեսության ներսում չքավորության հետ աշխատանք տանելու կարևորությունը: Այդ աշխատանքի բովանդակությունն ու ձևերը (չքավորության ժողովներ, չքավորության խմբակցություններ, աշխատանքը չքավորության հետ արտադրական խորհրդակցությունների միջոցով և այլն) կոլտնտեսության տնտեսական ձևերի համեմատ:

Չքավորական խմբակցությունների աշխատանքի բանվորական և ուժեղացման կարևորությունը կոլտնտեսությունների վարդ ձևերում՝ ամենապարզ միություններից կոլեկտիվացման բարձր ստադիային անցնելն ապահովելու համար և բանվոր դասակարգի ու չքավորության դաշինքը միջակի հետ ամրապնդելու համար: Կոլտնտեսության մեջ միջակին աչքաթող անելու անթույլատրելիությունը: Միջակի տնտեսավարական փորձն ոգտագործելու, նրան ղեկավարող աշխատանքի վրա դնելու անհրաժեշտությունը և այլն:

Չքավոր-անհատականների հետ ուժեղացրած աշխատանք տանելու անհրաժեշտությունը: Միջակի հետ ճիշտ փոխհարաբերություններ պահպանելու և կուլակի դեմ վճռական պայքար մղելու խնդիրը՝ գլուզատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման հաջող իրագործման համար: Կուլակի նոր մեթոդները կոլեկտիվացումն անցկացնելու կապակցությամբ: Կուլակաթափ արված կուլակի տակտիկան: Տնտեսապես կուլակաթափ արված կուլակի քաղաքական մեկուսացման

խնդիրը: Այդ ուղորտունիստական և ձախ ուղորտունիստական պրակտիկայի հաղթահարումը գլուղում:

Գրականություն

1. ՍալիԳ. — Զեկուցումը կուսակցության XVI հաշումարում:

2. ՍալիԳ. — Պատասխան ընկեր կոլտնտեսականներին:

3. ՅակովևՎ. — Կոլտնտեսական շարժումը և գյուղատնտեսության վերելքը:

4. Սիրցով. — Կուսակցության անելիքները գլուղում, «Բայըլիկ» № 5, 1930 թ.:

5. ԼեյկիԳ. — Կուլակաթափ արված կուլակը և նրա տակտիկան, «Բայըլիկ» № 13, 1930 թ.:

6. Համ Կ(ր)ի XVI համագումարի վորոշումները:

5-ԲԴ ԹԵՄԱ

ԿՈԼԵԿՏԻՎԻԶԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Կոլեկտիվացման արդի ետապը և կոլտնտեսական շարժման ձևերը (ՀՄԸ (հողամշակման ընկերություններ), արտելներ, կոմունաներ, խորհտնտես-կոլտնտեսական միություններ, ագրո-ինդուստրիալ կոմբինատներ): Այդ ձևերի նմանությունն ու տարբերությունները: Կոլտնտեսությունը՝ վորպես գյուղատնտեսության սոցիալիստական ձևի տիպ: Լինինը կոոպերատիվ ձևնարկությունների մասին: Կոլտնտեսություն-

ների տարբերությունը արդյունաբերության պետձեռնարկություններին և խորհտնտեսություններին: Կոլտնտեսության արտադրական հարաբերությունների բնութագիրը: Սոցիալիստական հասարակական հարաբերությունների հասունության տարբեր աստիճանը՝ կոլտնտեսությունների զանազան ձևերում: ՀՄԸ-ը՝ վորպես կոլտնտեսության ամենապարզ ձևը: Արտելի սոցիալ-տնտեսական տարբերությունը կոմունային: Նրանց մեջ զանազանություն ղենլու անթուլլատելի-ությունը սպառման սկզբունքների հիմունքով: Շահագործման բացակայությունը կոլտնտեսություններում՝ վորպես նրանց սոցիալիստական բնույթի կարևորագույն ցուցանիշ: Այն առարկության սխալականությունը՝ թե կոլտնտեսությունները սոցիալիստական լերկ-րագործության ձև չեն, այլ՝ կոոպերատիվ-մասնավոր տնտեսության ձևնարկություններ (ԼաբիԳ): Կեղծկոլտնտեսությունները՝ վորպես կուլակային տարբերի սոցիոսկման մի ձև կոլտնտեսություններում: Արտելը՝ վորպես կոլեկտիվացման հիմնական ձև տվյալետապում, կոլտնտեսական շինարարության գործնականում ստուգված աղելի կենսունակ և գյուղացիության հիմնական մասսաների համար ընդունելի մի ձև ներկա պայմաններում: Արտելը՝ վորպես չքավորի և միջակի միության մի ձև կոլեկտիվացման հիման վրա՝ գյուղում կապիտալիզմը վճռականապես արմատահան անելու համար: Արտելից կոլեկտիվացման բարձրագույն ձևին — կոմունային անցնելու տնտեսական և քաղաքական նախադրյալները: Կոոպերացիայի ամենապարզ ձևերի զարգացումը՝ վորպես նախապատրաստական ստադիայի գյուղացիության հիմնական մասսաներին

կոլեկտիվացման մեջ ներգրավելու համար: Գյուղատնտեսական կոոպերացիայի նշանակությունը: Սոցիալական կոոպերացիայի նշանակությունը: Կոլեկտիվացման ամենապարզ ձևերից բարձրագույն ձևերին անցնելիս:

Գրականություն

1. **Լեճիճ.**—Կոոպերացիայի մասին:
2. **Սալիճ.**—Լենինի դմի խնդիրների շուրջը, «Լենինի դմի խնդիրները»:
3. **Սալիճ.**—Պատասխան ընկեր կոլտնտեսականներին:
4. **Սալիճ.**—ԽՍՀՄ-ի ագրարային քաղաքականության խնդիրների շուրջը:
5. **Յակովլև.**—Կոլտնտեսական շարժումը և գյուղատնտեսության վերելքը:
6. **Սիցով.**—Կուսակցության անելիքները գյուղում, «Բալլադ» № 5, 1930 թ.:
7. **Նիկոլիսիճ.**—Պայքարը չերկու ճակատով կոլեկտիվացման հիմնական խնդիրներում, հանդես «Ագրարային ֆրոնտում» № 5, 1930 թ.:

Գ. Բ. ԹԵՄԱ.

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՅԵՎ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ԿՈՂՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄԸ

Գյուղատնտեսական արտադրության կենտրոնացման նշանակությունը կապիտալիզմի պայմաններում և խորհրդային եկոնոմիկայի պայմաններում: Գյուղատնտեսական ձեռնարկությունների չափերը կապիտալիստական չերկրներում և ԽՍՀՄ-ում: Գյուղատնտես-

ական խոշոր ձեռնարկությունների կազմակերպման սահմանները կապիտալիզմի պայմաններում: Հողի մասնավոր սեփականության դերը գրանում: Խոշոր խորհրդային կոլտնտեսությունների և կոլտնտեսությունների կազմակերպման որինակները ԽՍՀՄ-ում: Կոլտնտ-գիգանտներ ստեղծելու փորձերը և նրանց անհաջողության պատճառները («Գիգանտիզմ»): Կոլտնտեսություններն ամրացնելու անհրաժեշտ պայմանները:

Կոլտնտեսությունների մեծ մասի տեխնիկական զինման անրավարարությունը և կոլտնտեսությունները գյուղատնտեսության կատարելագործված տեխնիկայի վրա հիմնելու անհրաժեշտությունը: Սնանկություն ան առարկության՝ թե մինչև գյուղատնտեսության մեջ բարձր տեխնիկա ստեղծելը անհրաժեշտ և հետաձգել կոլեկտիվացումը: Գյուղատնտեսության տեխնիկական վերափոխման անհրաժեշտությունը գյուղացիական մանր ցրիվ տնտեսության հիման վրա: Կոլտնտեսությունների աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումը «գյուղացիական գործիքների պարզ միացումից կոլտնտեսություններում» (Սալիճ): Տրակտորային տնտեսության և ինվենտարի կազմակերպման սկզբունքները խորհրդային կոլտնտեսության զանազան ձևերում (ՀՄԸ—հողամշակման ընկերություններ, արտեհներ, կոմունաներ): Կոլտնտեսությունների անդամների անձնական կարիքների սպասարկումը: Արտադրության միջոցների կազմակերպման տնտեսական նշանակությունը մեքենա-ձիային և մեքենա-ձիատրակտորային կապաններում: Գյուղատնտեսական բարդ մեքենաների ոգտագործումը կոլտնտեսական միացումների կազմակերպման միջոցով:

Սոցոր տնտեսութիւնը և աշխատանքի բաժանման ու նրա մասնագիտացման հնարավորութիւնները: Կոլտնտեսութիւններում արդշունարեւական ձեռնարկութիւններ ստեղծելը գլուղատնտեսական միջերջների վերամշակման համար: Տրակտորային ուժերն ամբողջ տարին ոգտագործելու խնդիրը: Կոլտնտեսութեան մեջ ալիլցուկ բանվորական ուժի ոգտագործումը՝ կոլտնտեսութիւններին կից ձեռնարկութիւններ և արհեստանոցներ կազմակերպելու, աշխատունակ կուլտուրաներ զարգացնելու, անասնապահութիւնը հանրացնելու միջոցով և ալլն: Աշխատանքի կազմակերպման սոցիալիստական հասարակական ձևի նշանակութիւնը կոլտնտեսութիւնների արտադրութիւնը զարգացնելու համար: Աշխատանքի արտադրողականութեան և գլուղատնտեսական մեքենաների բեռնվածութեան համեմատութիւնը կոլտնտեսութիւններում և անհատական տնտեսութեան մեջ կոնկրետ որինակներով: Աշխատանքների բաշխման սկզբունքները կոլտնտեսութիւններում (ՀՄԸ-ներ, արտելներ, կոմունաներ) արտադրութեան և գույքի միջոցների հանրացման կապակցութեամբ: Կոլտնտեսականների բատրակ-չքալոր մասի շահերի պաշտպանութեան խնդիրը աշխատանքները բաշխելիս: Կոլտնտեսութիւններում կոլտնտեսականների միջակային մասին ղեկավար աշխատանքի հրավիրելը: Կոլտնտեսութիւններում վարձու աշխատանքի սկզբունքային անթուլլատրելիութիւնը: Վարձու աշխատանք ոգտագործելու բացառութիւններ (վորակալ բանվորներ): Վարձու աշխատանքի ոգտագործման իչարը գործադրութիւնը՝ վորպես կեղծ կոլտնտեսութեան ցուցանիշ: Կոլտնտեսութիւններում բանվոր-

րական ալիլցուկ ուժի կազմակերպված ոգտագործումը՝ կոլտնտեսականներին արդշունարեւութեան մեջ և խորհտնտեսութիւններում քեղոնալին կամ մշտական աշխատանք տանելու թուլլութեան ճանապարհով: Կողմնակի աշխատանքի համար կոլտնտեսականներին արձակուրդ տալու պաշտանները: Աշխատավարձից մասնատրուքներ անելու նորմաները: Չքալորի և բատրակի շահերի պաշտպանութիւնը՝ կողմնակի աշխատանքի գնալու արձակուրդի ղեկքում:

Կոլտնտեսութիւնների աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացման ուղիները:

1. Կ ստարած աշխատանքի և աշխատավարձի նորմաների սահմանումը՝ ըստ գործադրած ժամանակի քանակի, աշխատանքի վորակի և բանվորական ուժի վորակի. անհատական, խմբական և բրիգադային գործարք: 2. Աշխատանքի կազմակերպման սոցիալիստական ձևերի զարգացումը՝ մրցում, հարվածային բրիգադներ, արտադրական խորհրդակցութիւններ, շաբաթորյակներ, կոլտնտեսական հանդիպական պլան: 3. Անհատական և կոլեկտիվ շահագրգռվածութեան ապահովումը աշխատանքի արդշունքներով (յեկամուտներ, պրեմիաներ, պահանջի ձիշտ բաշխում): 4. Տնտեսութեան մասնագիտացում, աշխատանքի բաժանում կոլտնտեսութեան մեջ, աշխատանքի բաշխման կազմակերպում՝ ըստ աշխատանքի առանձին ճուղերի և տեսակներ (աշխատանքի բաշխման, բրիգադաների կազմակերպման որինակներ և ալլն). ագրոտիկիական-ձեռնարկումների գործադրութիւնը (ագրոմիլիում), աշխատանքի պրոցեսների մեքենայացումը գլուղատնտեսութեան ինդուստրացման հիմունքով՝ վորպես ընդհա-

ՅԵԿԱՄ ՈՒՏՆԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄԸ ՅԵՎ ԿՈՒՏԱԿՈՒՄԸ
ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

Կոլտնտեսությունների արտադրական բազայի ընդարձակման (ընդլայնած վերարտադրության) նշանակությունը: Կոլտնտեսությունների ընդարձակված վերարտադրության աղբյուրները: Կոլտնտեսությունների ապրանքայնության և յեկամտաբերության աճվելացման խնդիրները՝ վորպես կոլտնտեսական ներկուտակման հիմնական խնդիրներ կոլտնտեսության ընդարձակման համար: Պրոլետարական պետության ոգնությունը կոլտնտեսություններին: Կոլտնտեսություններին բաց թողած պետության վարկերի չափը: Աշուպորտունիստների առարկության սնանկությունը կոլտնտեսությունների «խնամարկության», սպառողական բնույթի մասին: Կոլտնտեսություններին տրվող պետական վարկերի նպատակահարմար ոգտագործումը և նրանց ժամանակին հատուցանելու կարևորությունը: Կոլտնտեսությունների աշխատանքի հատուցման չափը՝ նրանց արտադրության ընդարձակման անհրաժեշտության համեմատ: Կոլտնտեսականների նյութական մակարդակի բարձրացումը՝ արտադրության ընդարձակման և յեկամտաբերության մեծացման հիման վրա: Կոլտնտեսականի և արդյունաբերության պետձեռնարկությունների բանվորի աշխատանքի հատուցման սկզբունքային տարբերությունը տվյալ ետապում: «Աշխատավարձի» անթույլատրելիությունը կոլտնտեսություններում: Յեկա-

նուր հիմք աշխատանքի արտադրողականության պայմաններին արմատական փոփոխություն համար: Կոլտնտեսական ըջիջների աշխատանքը՝ կոլտնտեսություններն ամեն կերպ ամրացնելու և հետագայում զարգացնելու, արտադրությունը լավագույն կերպով կազմակերպելու, կատարելագործված մեքենաներ կիրարկելու, աշխատանքի բարձր արտադրողականությունը խթանելու միջոցով և այլն:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՍՏԱԼԻՆ.—Պատասխան ընկեր կոլտնտեսականներին:

2. ՅԱԿՈՎԼԵՎ.—Կոլտնտեսական շարժումը և գյուղատնտեսության վերելքը:

3. «Կոլտնտեսական շինարարությունը», ոժանդակ ձեռնարկ կոլտնտեսական դասընթացքների համար, Կոլտնտկենտրոնի 1930 թ. հրատարակություն:

4. Ա.Ա.ԿԻՑԻՆ.—Կոլտնտեսությունների աշխատանքի կազմակերպումը, Պետական հրատարակություն, 1930 թ.:

5. ՄԻԿՈՅԵԿԻՆ —Համատարած կոլեկտիվացման կանոնադրությունը, Կոմակադեմիայի հրատարակություն, 1930 թ.:

6. Գյուղատնտեսական արտելի կանոնադրությունը:

7. Համ Կ Կ (բ) Կ-ի, Հոդժողկոմի և Կոլտնտկենտրոնի վերջին վորոշումները:

8. Համ Կ (բ) Կ կոլտնտեսական բջիջի կանոնադրությունը: Կ-ի վորոշումը: 1930 թ. սեպտեմբերի 7-ի «Պրավդան»:

մուտները փայլերի, ուտողների թվի, արտադրութչան միջոցների և նման բաների համեմատ բաշխելու ան թուլյատրելիութունը, վորոնք կրկնապատկելով անհավասարութչունը կոլտնտեսութչուններում՝ իջեցնում են կոլտնտեսականների աշխատանքի արտադրողականութչունը և նրանց շահագրգռվածութչունը արտադրութչան մեջ: Հավասարեցուցիչ տենդենցների ոգտագործումը կուլակների կողմից՝ կոլտնտեսութչունները քայքայելու նպատակով: Աշխատանքի հատուցման հիմնական սկզբունքները կոլտնտեսութչուններում. ա. գործադրած ժամանակի քանակը, բ. կատարված աշխատանքի չափը, գ. աշխատանքի վորակը և աշխատանքի հատկութչունը: Աշխատանքի հատուցման ձևերը՝ բերքով և դրամով, կանխավճարում և վերջնական հաշվետեսութչուն տարեվերջին: 5 տոկոսյա ֆոնդի բաշխման նշանակութչունը՝ կոլտնտեսութչուն մուծած. գույքի համաչափութչամբ: Պայքար կոլտնտեսութչուններից վոմանց գլխողական տենդենցների, հափշտակութչան, բերքի և ապրանքային ավելցուկի թագստի դեմ: Առանց կոլտնտեսականների մասնակցութչան բլուրոկրատական վորոշումով բերքը բաշխելու անթուլյատրելիութչունը:

Կոլտնտեսութչունների հանրացված և անհատական միջոցների փոխհարաբերութչունը: Մուծումների և մասնատրուքների չափերն ու ձևերը կոլտնտեսիտրոնի կանոնադրութչան և ցուցումների համաձայն: Կոլտնտեսութչան մեջ հանրաված ֆոնդերի մեծացման անրաթեշտութչունը: Անբաժանելի ֆոնդերի սոցիալ տնտեսական նշանակութչունը: Կոլտնտեսականների մատակարարման կարգը՝ նրանց անհատա-

կան միջոցները արտելում պահելու համար (կով, մանր անասուն, ընտանի թռչուններ, անձնական գույք և այլն): Յեկամուտների այնպիսի բաշխման անթուլյատրելիութչունը, յերբ կոլտնտեսականների տնտեսութչան անհատական մասը զարգանալու չի իվնաս հանրացված տնտեսութչան աճման կամ նույնիսկ անցնելու յի վերջինից: Այդպիսի կոլտնտեսութչան կեղծ կոլտնտեսութչուն դառնալու վտանգավորութչունը: Կուսակցութչան կոլտնտեսական բջիջների աշխատանքը՝ կոլտնտեսութչան մեջ հանրացված ֆոնդերը մեծացնելու, կոլտնտեսութչունների ապրանքանութչունը բարձրացնելու, պետութչան առաջ հանձն առած պարտավորութչունները ժամանակին կատարելու գործում: Բերքի ճիշտ բաշխման նշանակութչունը՝ կոլեկտիվացման հետագա զարգացման և անհատականներին կոլտնտեսութչունների մեջ ներգրավելու համար: Տրոցկիստական և աջ ուղորտունիստական սխալները բերքի բաշխման գործնականում:

Գրականութչուն

1. Ֆակովիվ.—Կոլտնտեսական շարժումը և գլուղատնտեսութչան վերելքը:

2. «Կուսեեսակա ԵԲՆԱՐԱՐՈՒՅՈՒՆԸ».—Ռժանդակ ձեռնարկ կոլտնտեսական դասընթացքների համար:

3. Մ. Տուլե.—Ինչպես պետք է բաշխել յեկամուտները կոլտնտեսութչուններում:

4. Վ. Մարտիեով.—Աշխատանքի կազմակերպումը և բաշխումները կոլտնտեսութչուններում, «Ագրարային ֆրոնտում» № 7—8, 1930 թ.:

5. Դյառլով. — Կոլտնտեսությունների բերքի բաշխման խնդրի շուրջը, «Բայշնիկ № 14, 1930 թ.:

6. Գյուղատնտեսական արտելի կանոնադրությունը:

7. «Պրավդա» և «Սոցիալիստական հողագործություն» լրագրերը:

8. Համկ(բ)Կ-ի կոլտնտեսական ըջջի կանոնադրությունը: Համկ(բ)ԿԿ-ի 1930 թ. ոգոստոսի 26 վորոշումը, «Պրավդա» 1930 թ. սեպտեմբերի 7:

Ց-րգ ԹԵՄԱ.

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԻՆԴՈՒՍՏՐԱՅՈՒՄԸ

Գյուղատնտեսության ամեն կերպ զարգացման, մեքենայացման և տրակտորացման խնդիրը՝ չերկրի ինդուստրացման հետագա ծավալման հիման վրա: Տըրակտորներ, կոմբայներ և գյուղատնտեսական ալիակալ մեքենաներ արտադրող նոր գործարանների կառուցումը և հենքի ընդարձակումը: Գյուղատնտեսությունը հնգամյակի ընթացքում չենթադրված քանակով մեքենաներ մատակարարելու մասին չեղած տվյալները: Մեքենա-տրակտորային կալանները՝ վորպես հզոր լծակներ գյուղացիական հիմնական մասսաներին կոլեկտիվացման ուղու վրա փոխադրելու համար: ՄՏԿ-ների գործունեության վերաբերյալ տվյալները: Կոլտնտեսությունների և չքավոր ու միջակ անհատականների սպասարկումը ՄՏԿ-ի կողմից: ՄՏԿ-երը՝ վորպես գյուղատնտեսության տեխնիկական վերադիման բաղաներ: ՄՏԿ-երը՝ վորպես սոցիալիստական խոշոր հողագործության կազմակերպման հենակետեր:

ՄՏԿ-երի հետագա ամրացման և զարգացման խնդիրները:

Ելեկտրիֆիկացիայի նշանակությունը՝ գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման համար: Ելեկտրիֆիկացիայի կիրարկման փորձը կապիտալիստական չերկրների գյուղատնտեսության մեջ: Մեր նվաճումները ելեկտրիֆիկացիայի զարգացման բնագավառում և նրա հեռանկարները հնգամյա պլանով: Տեխնիկական նվաճումներն այն խոշոր խորհրտնտեսություններում, վորոնք ինդուստրիալ ձեռնարկությունների չեն վերածվում: Մեր առավելությունները գյուղատնտեսության մեջ ելեկտրիֆիկացիա կիրարկելիս՝ կապիտալիստական չերկրների համեմատությունում:

Խորհրտնտեսությունները՝ վորպես պետական սոցիալիստական հաջորդական ձեռնարկություններ չերկրագործության մեջ: Խորհրտնտեսությունների՝ վորպես սոցիալիստական խոշոր տնտեսությունների, դերը հացահատիկային տնտեսության, անասնապահության և տեխնիկական կուլտուրաների պրոդեկտների լուծման մեջ: Խորհրտնտեսությունների ազդեցությունը շրջակա գյուղացիական ազգաբնակչության վրա: Կոլեկտիվացման հաջողությունները խորհրտնտեսությունների և ՄՏԿ-ների շրջաններում: Թե ինչ դեր են կատարում խորհրտնտեսությունները, վոր կոլտնտեսությունները գերաճումով բարձրագույն ձևերի վերածվեն: Խորհրտնտեսությունները և նրանց դերը հումուլյթային և պարենավորման դժվարությունները հարթելու մեջ: Խորհրտնտեսությունները՝ վորպես սոցիալիստական խոշոր չերկրագործության համարկադրերնա-

խապատրաստող պրոց: Խորհրտանոսությունները փորձա-ցուցադրական դերը (որինակելի, խոշոր գյուղատնտեսական ձեռնարկություններ ստեղծելը, նոր կուլտուրաներ մտցնելը և այլն): Խորհրտանոսությունները՝ վորպես պրոլետարական հենակենտրոններ գյուղում: Խորհրտանոսությունների մասնագիտացումը:

Խորհրտանոսային հնգամյակի կատարումը չերեք տարում: Այլ ոպորտունիստների այն առարկության հերքումը, վորով պահանջում են կրճատել խորհրտանոսային շինարարության ֆինանսավորումը:

Ինդուստրիալ ձեռնարկությունների ստեղծումը գյուղատնտեսական միջերջնիի վերամշակման համար (շաքարի, կաշվեղենի, չուղի, ալրադացի, կրախմալի արտադրություն): Այդպիսի ձեռնարկությունների աշխատանքի դրությունը ԽՍՀՄ-ում և նրանց անելիքները ներքին շուկայի և արտածման մատակարարման վերաբերությամբ: Ավտոմոբիլացման և քիմիացման նշանակությունը՝ գյուղատնտեսության սոցիալիստական վեկուցման համար:

Ագրո-ինդուստրիալ կոմբինատները՝ վորպես գյուղատնտեսության սոցիալիստական ինդուստրացման մի ձև: Պրոլետարիատի պատմական մեծ խնդրի իրագործման սկզբնավորությունը քաղաքի և գյուղի հակադրության վերացումն է: Ագրո-ինդուստրիալ կոմբինատի կազմակերպչական ստրուկտուրան կոլտնտեսական միացման և համատարած կոլեկտիվացման իրագործման կապակցությամբ:

Խորհրտանոս-կոլտնտեսային միացումները՝ պիտական և կոլտնտեսական միջոցների միացման հիման վրա: Կոլտնտեսության եկոնոմիական հզորության ուժեղա-

ցումը խորհրտ-կոլտնտեսական մրցման դեպքում, արտադրության և չեկտմաբերության եֆֆեկտավորության բարձրացումը:

Գրականություն

1. Սեալից. — Մեծ բեկման տարին:

2. Ցակովել. — Կոլտնտեսական շարժումը և գյուղատնտեսության վերելքը:

3. Կազանովիչ. — Համկ(բ) Կ. Ի XV համագումարից դեպի XVI:

4. Ա. Սոկոլով. — Ռեֆուզ-ի գյուղատնտեսության մեքենայացումը և տրակտորացումը հնգամյա պլանով:

5. Նիկոլիիև. — Արդյունարերության և գյուղատնտեսության մեծացման հարցի մասին:

6. Նիկոլիիև. — «Ագրո ինդուստրիալ կոմբինատների պրոբլեմը»: «Ագրարային ֆրոնտում» № 1. 1930 թ:

7. Համկ(բ) Կ XVI համագումարի և ԿԿ-ի նոյեմբերյան (1929 թ.) պլենումի վորոշումները:

9 րդ ԹԵՄԱ

ԿՈԼԵԿՏԻՎԱՑՄԱՆ ՀԵՏԱԳԱ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ՀԻՄՆԱ-
ԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Խորհրտանոսային և կոլտնտեսային շինարարության հետագա ծավալումը՝ վորպես բուսական խնդիր: Կոլեկտիվացման նոր վերելք նախապատրաստելու սկզբունքը: Կոլտնտեսությունների կառուցումը միայն կամավորության սկզբունքի հիման վրա: Բուսական կիրաբեությունը և վարչական հարկադրանքը չբավոր մի-

ջակային մասսաների հանդեպ՝ վորպես կուսակցության
գծի խախտում և իշխանության ի նշան դործադրութուն:
Գլուղատնտեսական արտելը՝ վորպես կոլեկտիվացման
հիմնական ողակ տվյալ հտապում: Կոլտնտեսութուն-
ների ձևերի համապատասխանությունը շրջանների ա-
ռանձնահատկութուններին և տնտեսության ճշգրտերին
(որինակ՝ արտելին գուգընթաց ՀՄԸ-ների մասսայա-
կան տարածումը վոչ-հացահատիկային և ազգային շրը-
ջաններում): Կոլեկտիվացիան ժամակետների պահպա-
նումը՝ համաձայն կե-ի ցուցումների: Կոլեկտիվացման
այն տեմպերի փոխադրության անթուլլատրելիու-
թյունը վոչ-հացահատիկային շրջանները, վորոնք փոր-
ձով արդարացրել են իրենց հացահատիկային շրջան-
ներում և նախատեսված են կե-ի վորոշումներով մի-
այն վերջիններիս համար: Անցումը կոլեկտիվացման
բարձրագույն ձևին (կոմունային)՝ միայն գլուղացի-
ների համաձայնությամբ և տեխնիկական ու տնտեսական
անհրաժեշտ նախադրյալների առկայությամբ: Ֆինասա-
կան կազմակերպված ոգնութուն կոլտնտեսություննե-
րին՝ պետության կողմից: Ջրավոր միջակային կոոպե-
րատիվ կազմակերպությունների զարգացումը (ավա-
նային ընկերություններ, հատուկ արտադրական վա-
ճառահան կոոպերատիվ միություններ և այլն): Գլուղա-
տնտեսական կոոպերացիայի նշանակութունը՝ կոլ-
տնտեսական նոր վերելքի նախապատրաստության հա-
մար: Աշխատանքի ուժեղացումը չքավորների հետ, մա-
նավանդ գլուղացիության հիմնական մասսաներին՝ կոլ-
տնտեսությունները մտցնելու նախապատրաստության
մասում: Ջրավոր միջակային անհատական տնտեսու-
թյուններին ոգնութուն՝ կոլտնտեսությունների կող-

մից: Կուսակցության կոլտնտեսական բջիջների առ-
որյա աշխատանքը նոր անդամներ ներգրավելու հա-
մար՝ անհատականների մեջ մասսայական աշխատանք
ծավալելու ուղիով: Կոլտնտեսություններից դուրս չե-
կողների հետ ձիշտ հարաբերություն սահմանելու ան-
հրաժեշտությունը: Ջրավորներին և միջակներին արտո-
նություններ տալը, վորպես պրոլետարիատի և գյու-
ղացիության լենինյան դաշինքի իրագործման ցուցա-
նիշ: Պաշարի ուժեղացումը կուլակի դեմ: Կոլտնտե-
սությունների արտոնությունները:

**Գոյուրյուն ունեցող կոլոցեսուրյունների ամրա-
պնդման անհրաժեշտությունը.** — Կոլտնտեսություննե-
րի տնտեսության առավելությունների ոգտագործումը
անցյալ տնտեսական տարվա փորձի հիման վրա՝ կոլ-
տնտեսականների անձնական կազմի ամրապնդման և
նոր անդամներ ներգրավելու համար: Ուղղումների
մոժումը գլուղատնտեսական արտելի կանոնադրու-
թյան մեջ՝ կոլտնտեսությունների կատարած աշխա-
տանքի հիման վրա: Կոմունաների կանոնադրության
մշակումը: Կոլտնտեսական շինարարության և կոլտըն-
տեսությունների աշխատանքի փորձի ոգտագործումը՝
յեկամուտների բաշխման, աշխատանքի և արտադրու-
թյան կազմակերպման ձիշտ սկզբունքներ սահմանելու
համար և այլն: Արտադրական խորհրդակցություննե-
րի աշխատանքի զարգացումը:

Կոլտնտեսական կադրերի ստեղծումը՝ կոլտնտեսա-
կան բջիջի աշխատանքը կոլտնտեսականներին ղեկա-
վար աշխատանքի առաջ քաշելու համար, կոլտնտեսա-
կան կադրեր նախապատրաստելու կազմակերպումը:
Պրոլետարական ղեկավարության ուժեղացումը գյու-

դում (25. հաղարյակի փորձը): Պալքարը՝ գյուղ ուղարկվող բանվորների հանդեպ ցույց տրվող բյուրոկրատական վերաբերմունքի դեմ: Կոլտնտեսական բջիջների աշխատանքը խորհուրդներն ամրացնելու և կոլտնտեսական շինարարություն մեջ նրանց ղեկավար դերը բարձրացնելու համար: Խորհուրդների և հասարակական կազմակերպությունների աշխատանքը՝ կոլեկտիվացումն անցկացնելու պայմաններում: Մամուլի դերը՝ կոլեկտիվացման ընթացքի կապակցությամբ: Գավառների վերացման և շրջանների ամրացման նշանակությունը կոլեկտիվացման համար: Կոլտնտ. կոոպերատիվ սիստեմի կազմակերպչական ստրուկտուրայի վերացումը—միասնական շրջկոլտնտմիություն:

Գրականություն

1. Սալիհ.—Ձեկուցում Համ Կ (բ) Կ. Ի XVI համագումարում:

2. Ֆակովիեվ.—Կոլտնտեսական շարժումը և գյուղատնտեսության վերելքը:

3. Մոլոտով.—Կոլտնտեսական շարժման մասին:

4. Անգարով.—Գյուղխորհուրդը և կուլակի վերացումը՝ վորպես դասակարգի:

5. Համ Կ (բ) Կ. Ի XVI համագումարի վորոշումը:

6. «Պրավդա», «Սոցիալիստական հողագործություն» լրագրերը:

Համ Կ (բ) Կ Կոլտնտեսական բջիջի կանոնադրությունը:

Համ Կ Կ (բ) Կ Կ. Ի 26/VIII վորոշումը, 1930 թ. 7/IX «Պրավդան»:

ՇՐՋԱՆՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՅՈՒՄԸ ՅԵՎ ՆՈՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԳՅՈՒՂԱՏՆՍՆՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

Կոլեկտիվացման, խորհունտեսությունների և ՄՏԿ զարգացման հիման վրա կուսակցությունն սկսեց իրագործել «հասնել և անցնել կապիտալիստական լերկրներին» լոգոնգը՝ գյուղատնտեսության բնագավառում: XVI կուսհամագումարի ցուցումը գյուղատնտեսության զարգացման հնգամյակի արմատական վերանայման անհրաժեշտության մասին՝ կոլեկտիվացման այն տեմպերի կապակցությամբ, վոր ցույց ետվել ԿԿ-ը 1930 թ. հունվարի 5-ին: Նոր հնգամյակը՝ վորպես գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման ծրագիր:

Միութայն շրջանների մասնագիտացման պորրելմի նշանակությունը՝ գյուղատնտեսական կուլտուրաների համար: Խորհունտեսությունների և կոլտնտեսությունների զարգացման հիման վրա՝ այսպես կոչված «սպառող գոտու» վերածումը կաթնա-վուշային շրջանի, անասնապահության և բանջարաբուծության թեքումով: Սյդ շրջանում կերի ընդարձակ բազայի ստեղծումը ազատ հողերի մշակման հիման վրա: «Յորենի շրջանը»՝ վորպես հիմնական աղբյուր հացի, վոր արտադրում են թե կոլտնտեսությունները և թե խորհունտեսությունները: Միջին և Ստորին Վոլգայի, Սիբիրի, Կազակստանի և ուրիշ մարզերի հողային հսկայական անմշակ մասսիվները լրացուցիչ կերպով մշակության լենթարկելու խնդիրը: Նոր 24—25 միլիոն գա

անմշակ հողերի մշակման ձեռնարկումները՝ խոշոր խորհ-
տնտեսությունների, ՄՏԿ-ների կազմակերպում, տար-
րական հողաշինարարություն, կառուցումների համար
նվազագույն ծախսեր և այլն: Նոր հողերի չուրացում
մեխորացիայի և վոլոգման միջոցով, հարուստ վերաց-
նելու միջոցով: Տեխնիկական կուլտուրաների (բամ-
բակի, վուշի) շրջանները: Տեխնիկական կուլտուրա-
ների զարգացման նշանակությունը՝ արդյունաբերու-
թյան հումքերի բազայի համար: Հացի մատակարա-
րումը տեխնիկական կուլտուրաների շրջաններին:

Անասնապահության պրոբլեմի հատուկ նշանակու-
թյունը ներկայումս: Անասնապահության պրոբլեմը
գյուղացիական մանր և մանրագույն տնտեսության
հիման վրա լուծելու անկարելիությունը: Վերջին տա-
րիներում ընդհանրապես բոլոր տեսակի անասունների,
մանավանդ ապրանքային անասնապահության կրճա-
տումը՝ վորպես գյուղացիական մանր տնտեսության
անկախությունից: Անասնապահության պրոբ-
լեմի լուծումը՝ միայն սոցիալիստական խոշոր տնտեսու-
թյուն ստեղծելու հիման վրա (խորհանտեսություննե-
րի, կոլտնտեսությունների): Անասնապահության զար-
գացման ուղիները կոլտնտեսություններում: Մսեղենի
և յուղագործական սոցիալիստական արդյունաբերու-
թյան ստեղծումը: Կուսակցության ձեռք առած միջոց-
ները «Սկոտովոդ», «Ուլցեվոդ», «Սվինովոդ» և այլ պե-
տական խոշոր արդյունաբերական գյուղատնտեսական
միություններ կազմակերպելու համար: Խոզաբուծու-
թյան զարգացումը՝ վորպես մսեղենի պրոբլեմի լուծ-
ման հիմնական ամենակարճ ուղին: Կոլտնտեսություն-
ների անասնապահության ծավալման խնդիրը: Կերի

կուլտուրաների ցանքի ընդարձակումը: Կերերը սիլո-
սացման յենթարկելու նշանակությունը:

Հացահատիկային պրոբլեմի հաստատուն լուծումը՝
խորհանտեսությունների և կոլտնտեսությունների շի-
նարարության հետագա զարգացման հիման վրա: Հա-
ցահատիկային պրոբլեմը վորպես բազա՝ անասնապա-
հության պրոբլեմի լուծման և գյուղատնտեսության
մյուս ճյուղերը այն դժվար դրությունից հանելու հա-
մար, վոր ստեղծված և գյուղատնտեսական մանր,
ցրվ տնտեսությունների գոյության հետևանքով: Սո-
ցիալիստական շինարարության ծավալում հարձակու-
մը ամբողջ ճակատով: Այլ թեքման և «ձախ», կիսա-
տրոցկիստական «խոտորույթների» դասակարգային հի-
մունքները:

Վճռական պայքարը աջ թեքման դեմ՝ թե տեսա-
կանորեն և թե գործնականորեն, վորը գլխավոր
վտանգն և հանդիսանում ներկա ետապում, և «ձախ»
հակամիջակային շեղումների դեմ՝ վորպես գյուղատն-
տեսության սոցիալիստական վերակառուցման խնդիր-
ների հաջող իրագործման գրավական:

Գրականություն

1. ՍալիԳ.— Ձեկուցումը կուսակցության XVI հա-
մագումարում:

2. Յակովլևով.— Կոլտնտեսական շարժումը և գյու-
ղատնտեսության վերելքը:

3. «Պրավդայի».— «Սոցիալիստական հողագործու-
թյան» հոդվածները՝ գյուղատնտեսության զարգաց-
ման հնգամյակի վերանայման կապակցությամբ:

4. Կուսակցության XVI համագումարի վորոշում-
ները:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ծրագրի բացատրության համար	52
Գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման ծրագիրը	3
1-ին թեմա.—Լենինի կոոպերատիվ պլանը և նրա իրագործման պայմանները	5
2-րդ թեմա.—Յերկրի ինդուստրացիան աճումը և մեծ բեկումը՝ խորհրդային գյուղի զարգացման մեջ	8
3-րդ թեմա.—Կոլեկտիվացման հիմնական հանրագումարները և սոցիալիստական խոշոր չերկրագործությունների առավելությունները	11
4-րդ թեման.—Գյուղի դասակարգային պայքարը նոր ետապում	15
5-րդ թեմա.—Կոլտնտեսությունների սոցիալիստական բնույթը	17
6-րդ թեմա.—Աշխատանքի և արտադրության կազմակերպումը կոլտնտեսություններում	19
7-րդ թեմա.—Յեկամուտների բաշխումը և կուտակումը կոլտնտեսություններում	24
8-րդ թեմա.—Գյուղատնտեսության ինդուստրացումը	27
9-րդ թեմա.—Կոլեկտիվացման հետագա զարգացման հիմնական խնդիրները	30
10-րդ թեմա.—Շրջանների մասնագիտացումը և նոր խնդիրները գյուղատնտեսության զարգացման համապատասխան	34

29779

Գիրք 10 կուպ. (1¹/₈ լ)

СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕКОНСТРУКЦИЯ
СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА

Госиздат ССР Армении
Эривань, 1930 г.
